

कुरुते KHĀND. UP. 6, 16, 1. त्वामहं सत्यमिच्छामि नानृतम् R. 2, 34, 47. — 2) n. अनृत Unwahrheit, Lüge, Betrug (Gegens. सत and सत्य) AK. 1, 1, 5, 22, 3, 4, 12, 39. TRIK. 3, 3, 147. H. 263. an. 3, 237. MED. t. 78. अर्वाति-रुतमनृतानि विश्वं सतेन मित्रावरूपा सचेये RV. 1, 132, 1. सतं यो अग्ने अ-नृतं कृति 10, 87, 11. स्वप्नश्चनेदृतस्य प्रयोता 7, 86, 6. सत्यं वदयामि ना-नृतम् AV. 4, 9, 7. सत्यानृते RV. 7, 49, 3. AV. 1, 32, 2. — RV. 1, 23, 22, 2, 24, 6, 35, 6, 7, 63, 3. u. s. w. VS. 1, 5, 6, 17, 19, 77. AV. 4, 16, 6, 6, 61, 2, 3, 71, 3, 12, 3, 52. ÇAT. BR. 1, 1, 1, 4. 5, 1, 5, 28. 6, 3, 1, 34. 14, 8, 6, 2. (= BRH. ĀR. UP. 5, 3, 1.) KHĀND. UP. 6, 16, 1. M. 2, 179, 3, 41, 229, 230, 4, 138, 236, 237. 8, 14, 36, 82, 101, 104, 9, 18, N. 8, 19, 21, 12, R. 1, 7, 12, 3, 53, 16. VIÇV. 10, 26. उक्त्वा नृतानि च M. 5, 145. सत्यानृते du. 1, 29. साहये ऽनृतं वदन् 8, 97, 11, 88. अनृतं च समुत्कर्षे eine Unwahrheit in Betreff des hohen Ranges (sich fälschlich einen höhern Rang beilegen) 55. हिरण्यार्थे ऽनृतम् eine Lüge, ein falsches Zeugnis in Betreff von Gold 99. भूम्यर्थे R. 4, 34, 15. Die beiden Begriffe auch componirt: पशुनृत, गवानृत, अश्वानृत, पुरुषानृत, भूम्यनृत ein falsches Zeugnis in Betreff von Vieh u. s. w. M. 8, 98, 99, 9, 71, R. 4, 34, 14—16. — Die Lüge personificirt ist ein Sohn Adharma's und der Hiñsā, Gemahl und Bruder der Nikṛti, Vater von Bhaja, Naraka, Mājā und Vedanā, VP. 55, 56. सत्य Wahrheit und अनृत Lüge heissen R. 1, 29, 18. zwei Geschosse. Die Lexicographen (AK. 2, 9, 2. TRIK. 3, 3, 147. H. 866. an. 3, 237. MED. t. 78.) geben dem Worte अनृत noch die Bedeutung Ackerbau, im Gegensatz zu सत Wahrheit, wie M. 4, 5. das Aehrenlesen bildlich genannt wird, weil dieses den ehrenhaftesten Lebensunterhalt des Brahmanen bildet. Im MANU kommt अनृत als bildliche Bezeichnung des Ackerbaues nicht vor, dieser heisst a. a. O. प्रमृत gesteigerter Tod. Dagegen wird der Handel (6.) सत्यानृत Wahrheit und Lüge genannt. Eine andere Erklärung hat KUNN in Ind. St. I, 352. zu geben versucht; vgl. jedoch II, 397.

अनृतदेव (अनृत + देव) m. falscher Spieler: यदि वारुमनृतदेव आसु मायं वा देवां अप्युक्ते अग्ने RV. 7, 104, 14. SĪJ.: असत्यभूता देवा यस्य ता-दृशः. — Vgl. अतिदेव.

अनृतादिषु (अनृत + द्विप् adj.) adj. die Lüge verfolgend, von den Ādī-tja's RV. 7, 66, 13.

अनृतमय (von अनृत) adj. lügenhaft: वासुधुभिः ÇĀK. 68, 13.

अनृतवाच (अनृत + वाच्) adj. lügnersich AV. 4, 16, 7. R. 1, 6, 15.

अनृतिन् (von अनृत) adj. lügnersich, subst. Lügnern M. 4, 214. JĀĀN. 1, 165. R. 1, 6, 10.

अनृतु (3. अ + ऋत्) m. die unrechte Jahreszeit: अनृतौ चाधर्शने M. 4, 104. die unrechte Zeit zum Beischlaf: अनृतावृतुकाले च 5, 153.

अनृशंस (3. अ + नृशंस) adj. f. आ nicht grausam, milde: तेषां यो ऽनृ-शंसतमः स्यात् KĀT. Ç. 22, 4, 7. वत्सला चानृशंसा च तं हि नित्यं परिष-पि R. 2, 62, 7. Davon nom. abstr. अनृशंसत्व 46, 8. und अनृशंसता 3, 58, 42, 5, 19, 17. Vgl. अनृशंस्य.

अनेक (3. अ + एक) adj. f. आ nicht ein, d. i. mehr als ein P. 1, 1, 55. अनेकपितृकाणाम् JĀĀN. 2, 120. यत्रनिकमातर्यं संभवति KĀC. zu P. 1, 1, 50. viele: वर्णाननेकान् ÇYBĀÇY. UP. 4, 1, 14. अनेकानि सक्त्याणि M. 5, 159, 9, 261. BHAG. 11, 24. R. 2, 9, 47, 94, 15, 5, 20, 18. VIÇV. 10, 30. HIT.

Pr. 9, 10, 19. mannichfach: अनेककाम adj. ÇAT. BR. 4, 6, 9, 23. तयात्मैको ऽप्यनेकश्च JĀĀN. 3, 144. Am Anf. eines comp. vor einem Tätigkeitsbe-griff in der Bedeutung eines adv.; vgl. अनेकज्ञ, अनेकप, अनेकविज्ञयिन् PAÑĀT. III, 8.

अनेककृत (अनेक + कृत्) Vieles thugend, ein Beiname Çiva's ÇIV.

अनेकज्ञ (अनेक + ज्ञ) 1) adj. mehr als ein Mal geboren. — 2) m. Vogel TRIK. 2, 5, 37. — Vgl. द्विज्ञ.

अनेकधा (von अनेक) adv. vielfach: जगत्कृतं प्रविभक्तमनेकधा BHAG. 11, 13. चिच्छेदनेकधा — धनम् R. 3, 34, 24. सा (गौः) तु वर्णरनेकधा (sc. benannt) H. 1266. Vop. 6, 57.

अनेकप (अनेक + प) 1) adj. mehr als ein Mal trinkend. — 2) m. Ele-phant AK. 2, 8, 2, 2. H. 1217. — Vgl. द्विप.

अनेकलोचन (अनेक + लोचन) vieläugig (d. i. dreiäugig), ein Beiname Çiva's H. Ç. 41.

अनेकवर्णसमीकरण (अनेक - वर्ण + समीकरण) n. eine Gleichung mit mehr als einer unbekanntenen Grösse (वर्ण Buchstab) COLEBR. Alg. 186.

अनेकविध (अनेक + विधा) adj. f. आ vielfältig, verschiedenartig AK. 3, 4, 218.

अनेकशब्द (अनेक + शब्द) adj. durch mehrere Wörter bezeichnet, sy-nonym NĪR. 4, 1.

अनेकशम् (von अनेक) adv. zu wiederholten Malen N. 23, 9. HIT. 2, 15. INDR. 1, 25. R. 4, 47, 5. PAÑĀT. 243, 7. Vop. 25, 32.

अनेकाकिन् (3. अ + एकाकिन् adj. nicht allein, begleitet von, mit dem instr. ÇAT. BR. 4, 2, 5, 20—22.

अनेकात् (3. अ + एकात्) adj. nicht allein und alles Andere aus-schliessend: स्यादित्यव्ययमनेकात्वाचकम् । अनेकात् वदतीत्यंशैः स्याद्वादी H. 25, Sch. Davon nom. abstr. अनेकात्त्व P. 6, 1, 7, Vārt. 4.

अनेकात्वाद (अनेकात् + वाद्) m. Skepticismus H. 861, Sch.

अनेकात्वादिन् (अनेकात् + वादिन्) m. 1) Skeptiker. — 2) ein Ġaina H. 861, Sch. — 3) ein Arhant bei den Ġaina's H. 23, Sch.

अनेकार्थ (अनेक + अर्थ) adj. mehr als eine Bedeutung habend (von Wörtern) NĪR. 4, 1. द्वाचितया द्वाचिदन्यया यः सो ऽनेकार्थः Suçā. 2, 539, 2.

अनेकार्थधनिमञ्जरी (अनेकार्थ - धनि + मञ्जरी) f. Titel eines die viel-deutigen Wörter behandelnden Wörterbuchs COLEBR. Misc. Ess. II, 20.

अनेकार्थसंग्रह (अनेकार्थ + संग्रह) m. Titel einer von HEMĀKĀNDRA ver-fassten Sammlung vieldeutiger Wörter H. an. 1, 1.

अनेकीय von अनेक gaṇa उत्करादि.

अनेउ (3. अ + एउ taub) adj. dumm (sic!) H. Ç. 91.

अनेउमूक (3. अ + एउमूक) adj. 1) = एउमूक taubstumm H. 348. MED. k. 223. — 2) blind (sic!) H. Ç. 104. — 3) böse (शठ) MED. k. 223.

अनेद्य (3. अ + नेद्य von निद्) adj. untadelig NAIG. 3, 8. die Marut RV. 1, 87, 1. 5, 61, 13. Indra 8, 37, 1. 6, 19, 4 (s. u. अनवद्य). In RV. 4, 163, 12: एवेदेते प्रति मो रोचमाना अनेद्यः अत्र एषा दधानाः । संचह्या म-रुतश्चन्द्रवर्णा अचक्रेत मे हृदयायां च नूनम् ॥ wäre nach SĪJ. अनेद्यः अत्रः = अनलित्कस्य (also compar. für अनेदीयः) अत्रः, was keinen angemese-nen Sinn giebt. Es ist wohl im Texte अनेद्याः oder अनेद्यस्रवः zu lesen.

अनेनै (3. अ + एन) adj. ohne buntes Gespinn: अनेनो वै मरुतो यानो अस्त्वन्स्रश्चिद्यमनृतपर्ययोः RV. 6, 66, 7.